

DIDAKTIK O'YINLAR ORQALI 6-7-YOSHDAGI BOLALARNI MAKTABGA AQLIY TAYYORLASH

Maniyazova Umida Abduraxmonovna

Namangan viloyati, Chust tumani 42 - davlat maktabgacha ta'lim tashkiloti metodisti

Annotatsiya: *Bugun maktabgacha ta'lim tizimiga boshqa sohalarga qaraganda ko'proq e'tibor qaratilmoqda. Buning boisi esa, maktabgacha ta'lim muassasalari va bog'achalarning yetuk kadr yetishib chiqishida, bolalarning qiziqishlari va qobiliyatlarini belgilashida o'rni beqiyosdir. Ushbu maqolada ayni shu sohadagi tizimli ishlar, maktabgacha yoshdagi bolajonlarda interfaol texnologiya va metodlarni qo'llab ko'rish, shuningdek xorij tajribasidagi faktlar-tahlillar bayon etilgan.*

Kalit so'zlar: *interfaol, texnologiya, metodlar, maktabgacha ta'lim, bolalar psixologiyasi va h.k.*

"O'yin - o'sib borayotgan bolaning tanasi uchun ehtiyoj. O'yinda bolaning jismoniy kuchi rivojlanadi, qo'llari mustahkamlanadi, tanasi yanada moslashuvchan bo'ladi, aniqrog'i ko'z, aql, zukkolik, tashabbuskorlik rivojlanadi", deb yozgan edi taniqli sovet o'qituvchisi N.K. Krupskaya

Didaktik o'yinlarda bolalarga ma'lum vazifalar qo'yiladi, ularni hal qilish diqqatni jamlashni, diqqatni, aqliy harakatni, qoidalarni tushunish qobiliyatini, harakatlar ketma-ketligini va qiyinchiliklarni yengib o'tishni talab qiladi. Ular maktabgacha yoshdagi bolalarda sezgi va hislarning rivojlanishiga, g'oyalarni shakllantirishga, bilimlarni o'zlashtirishga yordam beradi. Bu o'yinlar bolalarga ma'lum aqliy va amaliy muammolarni hal qilishning turli xil iqtisodiy va oqilona usullarini o'rgatish imkoniyatini beradi. Didaktik o'yinlarga qiziqishni rivojlantirish, katta yoshdagi bolalarda o'yin faolligini shakllantirish tarbiyachining ularga tobora qiyin bo'lgan vazifalarni qo'yishi, o'yin harakatlarini taklif qilishga shoshilmasligi bilan erishiladi. Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'yin faoliyati ongliroq bo'ladi, u jarayonning o'ziga emas, balki ko'proq natijaga erishishga qaratilgan. Ammo kattaroq guruhlarda ham o'yinni boshqarish shunday bo'lishi kerakki, bolalar tegishli hissiy kayfiyatni, qulaylikni saqlab turishlari kerak, shunda ular unda ishtirok etish quvonchini va qo'yilgan vazifalarni hal qilishdan qoniqish hissini boshdan kechirishlari mumkin.

Har qanday texnologiyada, jumladan, o'yin texnologiyalarida ham, o'quv maqsadi aniq belgilanishi zarur. Bu texnologiyaning asosiy negizidir. Maqsad to'g'ri qo'yilishi uchun tarbiyachi bolaga nimani o'rgatmoqchi bo'lganligini bilishi kerak. Bitta mashg'ulotda bitta maqsad qo'yilishi maqsadga muvofiq. Masalan, bolalarni 3 raqami bilan tanishtirish yoki yil fasllari haqida tushuncha berish va h.k.

Didaktik o'yinlarga qiziqishning rivojlanishi, katta yoshdagi bolalarda (4-6 yosh) o'yin faolligini shakllanishida tarbiyachining o'zni juda muhimdir. Ammo yoshi kattaroq maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yinlar tanlovi shunday bo'lishi kerakki, bolalar ularga mos keladigan hissiy kayfiyatni, bemalollikni saqlab tursin, shunda ular o'yinda qatnashishdan xursand bo'ladilar va vazifalarni hal qilishdan qoniqish hissini tuyadilar.

Katta maktabgacha yoshdagi bolalar allaqachon mustaqil xulosalar chiqarishga va umumlashtirishga qodir. Didaktik o'yinlar ushbu qobiliyatlarni rivojlantirish uchun katta yordam beradi.

Katta yoshdagi bolalar uchun mo'ljallangan ko'plab o'yinlarning vazifalari bolalarning hamkorligi, rasmlar, o'yinchoqlar, marshrutlarni birgalikda tanlash, ularni taqqoslash, mavzuning xususiyatlarini muhokama qilish, ularni tasniflash usullarini o'z ichiga oladi. Bu bolalar uchun mavjud bo'lgan bilimlarni, ularni real va shartli vaziyatlarda qo'llash usullarini faollashtirishga yordam beradi. Vazifani birgalikda bajarish jarayonida o'zaro bilim va tajriba almashish sodir bo'ladi. Didaktik o'yinlarning guruhlar yoshi, darajasi, imkoniyatlaridan kelib chiqqan holda tanlash mumkin. Quyida didaktik o'yinlarning nomi, vazifalari, tavsiflari va rivojlantirish yo'llari jadval asosida yoritib berilgan.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida har bir tarbiyachi didaktik o'yinlar orqali 6-7-yoshdagi bolalarni maktabga aqliy tayyorlab va didaktik o'yinlardan o'rinni va to'g'ri foydalana olishi kerak degan xulosaga keldim. Chunki bolalarda xotira, e'tibor, fikrlash, tasavvurni rivojlantirish ularning yoshi, kayfiyati, qabul qilish jihatidan biz tanlagan didaktik o'yinlarimizga bog'liqdir.

Bolalar bilan ishlashda turli didaktik o'yinlardan foydalangan holda, men o'ynashda bolalar dastur materialini yaxshiroq o'rganishiga, murakkab vazifalarni to'g'ri bajarishiga amin bo'ldim.

Didaktik o'yinlardan foydalanish pedagogik jarayonning samaradorligini oshiradi, bundan tashqari, ular bolalarda xotirani, fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi, bolaning aqliy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Yosh bolalarni o'yin jarayonida o'rgatish, tanishtirishga intilish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. "Ilk qadam" davlat o'quv davturi, Toshkent-2019.
2. Davlat ta'lim standartlari.
3. "Ilk qadam" davlat o'quv davturi. – Toshkent, 2018. 23
4. Hasanboeva O.U. va boshq. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: Ilm ziyo, 2006.
5. Qayumova N.M. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2013.
6. Yusupova P. Maktabgacha tarbiya pedagogikasi. – Toshkent, 199